

T. 32 / II (24)

PROTOKUŁ I

Pierwszego Posiedzenia Południowej Delegacji Armji Polskiej i specjalnej Południowej Delegacji Wojskowej Ros. Soc. Fed. Republiki Rad.

21 października 1920 r.

m. Berdyczów

Posiedzenie otwiera o godz. 10 min. 50 przewodniczący Delegacji R.S.F.R.R. tow. Arazów.

Obecni:- Polska Delegacja -

- Dąbrowski Jan - ppułkownik
- Włoskowiec Władysław - porucznik
- Wiologowski Witold - pporucznik

-Rosyjsko-Ukraińska Delegacja-

- Arazów S.I. przewodniczący
- Petin N.W. członkowie
- Medel A.I.
- Bondarenko A.S.
- Ostroski I.M.
- Muretow N.W.

Po porozumieniu się z Polską Delegacją przewodniczenie na pierwszym posiedzeniu obejmuje Delegacja Pokojowa R.S.F.R.R.

Przewodniczący tow. Arazów po wzajemnej wymianie i sprawdzeniu mandatów pełnomocnictwa obydwu delegacji zostały uznane za prawomocne. Następnie tow. Arazów w imieniu specjalnej Południowej Delegacji Wojskowej R.S.F.R.R. pozdrawia Polską Delegację Wojskową. Przemówienie jego na skutek prośby Polskiej Delegacji zostaje przetłumaczone na język polski. W imieniu Rosyjskiej Delegacji tow. Arazów proponuje następujący porządek dzienny:

I/Co uważa Dowództwo Polskie za linię swego frontu na południe od Nieświeża o 24 godzinie 18 października.

II/Protesty obywateli Delegacji z powodu naruszenia pierwszego artykułu umowy o rozejmie, które miały miejsce już po wstrzymaniu działań wojennych.

III/Cofnięcie wojsk na 15 km. od linii bojowej zgodnie z drugim artykułem umowy i

IV/O wysłaniu oficerów łącznikowych zgodnie z czwartym artykułem umowy.

Porządek dzienny zostaje przyjęty bez sprzeciwów.

Co do I punktu porządku dziennego, tow. Arazów składa Polskiej Delegacji następujące pytania:

1/Stosownie z naszymi wiadomościami wszędzie polskiej armji od Nieświeża do Dniestru wchodzi antysowieckie buntownicze oddziały Petlury, B. Bażachowicza, otóż, chcielibyśmy otrzymać od Polskiej Delegacji ścisłe wskazówki, czy wymienione wojska podlegają Polskiemu Dowództwu i czy bierze ona na siebie odpowiedzialność za całą linię frontu od Nieświeża do Dniestru.

2/Jaka jest linja polskiego frontu na 24 godzinę 18 października ze szczegółowym wskazaniem poszczególnych punktów/miast i wiosek/, przez które biegnie linja frontu.

Przewodniczący Polskiej Delegacji w tej kwestji zgłasza następujące oświadczenie: Polskie Naczelne Dowództwo do chwili ratyfikacji warunków pokojowych bierze na siebie całkowicie odpowiedzialność za działalność wszystkich ochotniczych formacji wojskowych, jak ukraińskich, tak i rosyjskich działających przeciwko armji sowieckiej, co się tyczy linii frontu polskiego na 18 października 24 godzinie, to takowa jest już wyznaczona na mapie i może być zaraz wskazana. Celem porównania polskiej linii frontu z linią narysowaną przez Delegację Rosyjską, tow. Arazów proponuje ogłosić przerwę.

Członek Rosyjskiej Delegacji tow. Pretin oświadcza: wobec tego, iż na mapie Polskiej Delegacji nazwy są wskazane w języku polskim, proponuje wykorzystać przerwę dla ułożenia spisu poszczególnych miejscowości, które według zdania Polskiej Delegacji obecnie za-

Jęte są przez wojska polskie, wyznaczenie linii polskiego frontu na mapie porucza się tow. Madelowi ze strony Rosyjskiej Delegacji i ppor. Wielogłowskiemu ze strony Polskiej Delegacji.

Zostaje ogłoszona przerwa.

Posiedzenie wznowia się o godz. 12-ej min.

Zastępca przewodniczącego Polskiej Delegacji ppłk. Dąbrowski pozdrawia sowiecką delegację w imieniu polskiego dowództwa wojsk. Przechodząc do ustalenia linii polskiego frontu ppłk. Dąbrowski oświadcza, że linje przedstawione przez sowiecką delegację - mniej więcej zgadzają się z tą linją, jaką proponuje polskie dowództwo, z wyjątkiem trzech punktów, co do których por. Włoskiewicz otrzymał wskazówki z Warszawy i zgłosił ogólne oświadczenie. Członek Polskiej Delegacji por. Włoskiewicz oświadcza, iż nie widzi on w tej sprawie poważnych różnic, jeśli jednak takowe wypłyną i onie Delegacje nie będą w stanie dojść do porozumienia, to zwróci się on do Polskiego Naczelnego Dowództwa, aby udzieliło ono odpowiednich wskazówek i ustaliło istotną linję na dzień 18.X.1920 r. godz. 24. Następnie por. Włoskiewicz wskazuje na różnicę granic wzdłuż linii Bakrynówce - Łozowaja, dalej wzdłuż linii Koczyczyn-W. Gkumeza, jak również w stosunku do st. Kopcowicze. W końcu por. Włoskiewicz zapytuje Delegację sowiecką, czy linja frontu wskazana przez Delegację sowiecką jest ustaloną na podstawie danych z dnia 18.X.1920 r. godz. 24, czy też takowa jest wyznaczona w związku z tymi zmianami, jakie zaszły na poszczególnych odcinkach frontu po 18.X.

W tej sprawie składa w imieniu Rosyjsko-Ukraińskiej Delegacji następujące oświadczenie tow. Pietin: "Przedewszystkiem muszę podkreślić, że stosownie do II artykułu umowy o rezejmie, musimy odejść na 15 km. na wschód od ustalonej linii polskiego frontu. A więc do chwili ustalenia takowej - nasze dowództwo nie może dać rozkazu o wycofanie wojsk: uważam za konieczne podać to do wiadomości Polskiej Delegacji. Przechodząc do kwestji linii frontu polskiego muszę zaznaczyć, że linje określone przez sowiecką i polską delegacje w północnej i środkowej części frontu nie wywołują specjalnych sprzeciwów, za wyjątkiem rejonu Olewska. Co się tyczy południowego odcinka, to tu zachodzą poważne różnice: Przedstawiciel

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

sowieckiej delegacji przedstawić polskiej delegacji linię rozmieszczenia sowieckich oddziałów, tyczącą się po części w chwili obecnej, po części zaś ustaloną na 24 godzin. 18 października - natomiast my stosownie do artykułu II i V umowy o rozejmie, musimy się liczyć z linią, która była zajęta przez wojska polskie o godzinie 24 dnia 18 października. O 24 godz. 19.X.1920 r. powinniśmy byli rozpocząć wycofania naszych wojsk na 15 km. na wschód. Na podstawie tego nasze dowództwo wydało rozkaz rozpocząć cofanie się od linii frontu zajmowanej przez polskie wojska.

Wobec braku danych co do dylokacji polskiej na niektórych odcinkach i wobec niepereczumień, szczególnie na południe odcinka, gdzie w ciągu dnia 19.X oddziały Petlurowskie nadal atakowały - nie byliśmy w stanie wypełnić warunków i w tym celu był wydany rozkaz oczekiwać rezultatów, które przyniosą wysłane przez nasze oddziały parlamentarjusze. Przeważnie wszyscy nasi parlamentarjusze powrócili bez określonego wyniku. Dlatego też dowództwo sow. wydało rozkaz, nie cofania się, lecz oczekiwać wyjaśnienia tej sprawy przez specjalną delegację w Berdyczowie. Lecz niektóre oddziały nie otrzymały tego dodatkowego rozporządzenia i wykonały rozkaz pierwotny. Znaleźliśmy się więc na niektórych odcinkach na wschód od linii frontu, ponieważ oddziały nie zdążyły otrzymać rozkazu. Z tego względu nie możemy utrzymywać, że wskazana i odznaczona linja przez waszą delegację, którą podałeś nasz przedstawiciel, tow. Medeltyczy się 18 października godz. 24 - linja ta jest skombinowaną.

Powołując się na II artykuł umowy, iż za podstawę ma służyć polska linja, my zaś powinniśmy cofnąć się od tej linii na 15 km. nie uważaliśmy za niezbędne przedstawiać dokładnie rozmieszczenie naszych oddziałów na godz. 24 18 października.

Zgodnie z propozycją tow. Arakowa delegacja przystępuje do ustalenia tych punktów, które nie są kwestjonowane tak ze strony polskiej, jak i rosyjsko-ukraińskiej delegacji. Sprawa spornych punktów pozostaje w zawieszeniu do chwili skomunikowania się delegacji z wyższymi dowództwami obu stron.

Linja

Linja polskiego frontu ustalona przez obie delegacje.

Rejon Skucki: Piaseczno-Tatury, Liniewiczze, Chwiejniki, Piekowa, Kąkuga, Zamość, Rudnia, Ochmowicze, Zagrodzie, Darażno, Zakolnoje, Dąbrowa, Popowce, Wiedezyna, Grabowo, st. Kopcowicze, Doroszewicze, dalej na zachód wzdłuż rzeki Prypeci do rzeki Stwiga, następnie wzdłuż rzeki Stwiga do Ryczewa.

Rejon Olewski: Brokeza, Głuszkowicze wzdłuż zachodniego brzegu rzeki Ubort, do Perga, Zurowo, Suszkany, Olewsk, Łopatycze.

Uwaga: Od Łopatycz wyłączenie do Miedwiadowa wyłącznie przez Kaczyczyn /Poczyczyn/, W. Głuncza odcinek pozostaje spornym i podlega dalszej dyskusji.

Rejon Nowogród: Miedwiedowa/wyłączenie//Miedwiadowka/, Bolarka, Proszeki, Wołyński.

Gwiżka wzdłuż rzeki Gwiżka, Gwiżka wzdłuż rzeki Skucz do rz. Wierszeniez, przez Gaty, Iwasakówka, wzdłuż zach. pobrzeża rz. Skucz do wsi Kikowo, Rogaczów, Urla, wzdłuż zach. brzegu rz. Skucz do ujścia rz. Chemera, Uleha, dalej wzdłuż rz. Kozarka, do wsi Mała Kozarka, Bukdyczów, Pieczanowka, Nowokoczka/Pawokoczka/, Nowa Czartorya wzdłuż zach. brzegu rz. Skucz do Labaru, Motowikowka, Tereszpol, Koczanówka, Chmielnik, Przedory, Lesowyje, Zinowicze, Rosocha-Bahrymowce.

Linja na południe od ostatniego punktu wyłącznie pozostaje sporną i podlega dalszej dyskusji.

Wobec zwrócenia się delegacji do swych wyższych dowództw w sprawie spornych punktów frontu, przewodniczący proponuje przejść do II punktu porządku dziennego. Przewodniczący rosyjskiej delegacji ogłasza protest rosyjskiej delegacji w sprawie naruszenia przez wojska polskie I artykułu o rozejmie/Nr.276/.

Następnie w sprawie protestu ogłoszonego /Radio/przez polskie dowództwo o naruszeniu artykułu I umowy przez wojska sowieckie w rejonie Olewska- delegacja rosyjska odeztuje depechę otrzymaną od dowództwa armji sowieckiej, również ogłoszoną została radjodepecha otrzymana przez delegację polską od swego dowództwa /załączniki.1/Protest ros.delegacji Nr.276 z dn.21.X.1920 r.

2/Depesza dow. armji sowieckiej Nr. 0606/pol. 3/Radjo-depesza polskiego dowództwa Nr. 5500 z 2/

W sprawie odczytanych dokumentów przewodniczący ros. ukr. delegacji tow. Arazow oświadcza, że wszystkie powyżej wymienione nieporozumienia wynikły wskutek tego, iż prace naszej delegacji rozpoczęły się ze znacznym opóźnieniem i dodaje, że protesty będą skierowane do jednośnyh dowództw.

O godz. 14 posiedzenie zostaje zamknięte.

Następne posiedzenie naznaczone na godz. 20 bieżącego dnia.

Niniejszy protokół sporządzony w językach rosyjskim i polskim w dwóch egzemplarzach.

/-/ J. Dąbrowski

ppułk.

Zastępca Przew. Polskiej delegacji.

Członkowie:

/-/ Wk. Włoszkowicz

porucznik

/-/ Wielogłowski

pporucznik

Przewodniczący Ros. Delegacji:

/-/ Arazow

Członkowie:

/-/ Petin

/-/ Medol

/-/ Muratow

/-/ Bondarenko

/-/ Ostroski.

I Załącznik do Protokołu Nr. I

Berdyczów

dn. 21 października

1920 r.

Do

Przewodniczącego Polskiej Delegacji

Wbrew ścisłej treści pierwszego artykułu umowy o rozejmie w sprawie zawieszenia broni, Armia Polska w przeciągu 19 października w dalszym ciągu prowadziła działania wojenne na całej linii frontu od Bucny 15 km. na południe wschód od Leticzowa do rzeki Dniestra, w rezultacie czego nasze oddziały zmuszone były cofnąć się na wschód od linii zajmowanej przez nie 18 października o godz. 24, mianowicie od linii: Bucny, Radowce, -Iwanowce-Wojnotówka-, st. Bar, st. Mytki, wsi Mytki Grabowce, -Piepoczyniec, Plewanówka, rz. Bozowaja do wsi Corby, Piliny, Bronica na rz. Dniestrze.

Komunikując o wyżej wymienionym, przyjmując jednocześnie pod uwagę, iż wojska Petlury wchodzi w skład armii polskiej, Bołudniowa Delegacja Rosyjskiej Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Rad wyraża swój protest z powodu takiego jawnego naruszenia punktu I umowy rozejmowej i uważa, że za podstawę dla ustalenia 15 km. neutralnego pasa na wskazanym odcinku winna służyć przytoczona powyżej linja frontu naszych wojsk z dn. 18 października o 24 godz.

Przewodniczący ros.ukr.
Delegacji

Członek Delegacji
/-/Petin

/-/Arałow

Za zgodność tłumaczenia

Sekretarz /-/Kowalski.

175

2 Załącznik do Protokołu Nr. I

Depesza Dowództwa Armii Sowieckiej

Do

Przewodniczącego Delegacji rozejmowej tow. Arakowa
Kopja Dow. Poł.-Zach. frontu

Kijów 21.X.9 godz.

W odpowiedzi na protest polskiej delegacji rozejmowej donosząc: linja rozejmowa wzdłuż rz. Ubort w warunkach preliminarijów pokojowych nie jest wymieniona. Zgodnie z II artykułem umowy wojska obydwu kontraktujących stron pozostają na linii, zajmowanej przez nie w momencie zawieszenia broni, t.j. o godz. 24 18 października. Po ustaleniu frontu polskich wojsk, nasze oddziały wycofują się na 15 km. Ustalić linję frontu polskich wojsk dotychczas nie było możliwym wskutek tego, iż nasi dywizyjni parlamentarjusze nie zostali przyjęci: na podstawie sków dowództwa polskiego linja frontu będzie ustalona przez Berdyczowską delegację rozejmową i wtedy dopiero nasze oddziały wycofują się na 15 km. Pozostawać na zajmowanych przez nas pozycjach zobowiązują również wskazówki Dow. Poł.-Zach. frontu z dnia 19.X Nr. 1152/sek. 1027/kw. Oddziały 58 dywizji w dalszym ciągu prowadzące następowanie zgodnie z rozkazem Dowódcy Poł.-Zach. frontu o zajęciu linii Berezow-Rokitno-Korzec o godz. 24 18.X zatrzymały się:

172 brygada 58 komp. p. około wsi Rudki-Głuszkowice, 515 pułk Kopiszcz-Głuszkowice-Wojtkowice-Checzyn-Perge-Jurewo włącznie, 514 i 516 pułki i Jurewo wyłącznie most. kolej. Przez rz. Ubort i dalej wzdłuż kraju lasu, pół wiersty na wschód i poł. wschód Olewska po drodze Olewsk - Stop. Oddziały brygady i do chwili obecnej bez zmian Stop. 173 brygada - oddziały brygady do 24 godz. 18.X zajmowały dwkr. 517 pułk wieś Poczyczyn, 519 pułk dwoma bataljonami wieś W. Głuszcze i jednym bataljonem wieś Jancze-Rudnie, 518 wieś Tajkow. 0 godz. 7 19.X

pułk 7 dywizji polskiej zajął wieś Jubkowica Stop. 0 godz. 9.19.X
sawadron przeciwnika wyparł kompanję 518 pułku ze wsi Podkuby Stop.
0 godz. 9.19.X przeciwnik zaatakował wieś Tokow, oddziały 518 pułku
zostały odparte do wsi Seredy Stop 517 pułk ze względu na postano-
wione przez oficera polskiego ultimatum o godz. 15 m. 10, nie komu-
nikując dowódcy brygady opuścił Poczyezyn i odszedł do wsi Jancze
Rudnia, dokąd przybył o godz. 20. Stop. W chwili obecnej oddziały bryga-
dy zajmują: 517 pułk i pierwszy bataljon 519 pułku Jancze-Rudnia,
drugi bataljon 519 pułku W. Głuszcze, 3 bataljon Porunino Stop. 518
pułk Hailezyno i Seredy Stop. Wskutek tego my protestować musimy
a nie dow. polskie, które narusza warunki Stop Nr. 0606.

Za dowódcę Armji sow.

/-/

Za zgodność tłumaczenia:

Sekretarz /-/ Kowalski.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

177

3 Załącznik do Protokołu Nr. I

Iz Polskiej Radjostancji Z 6 W Nr. 8

Priniata 21.X.1920 r. Szesz słow 126 Podana 20 w 16 czas 30 m.

Delegacja rozejmowa Polska Berdyczów

Dow. 6 armji dostałże sażalenie sowieckiej deleg. rozejmowej o naruszeniu zawieszenia broni na odcinku Zwiachla zawiadamia się, że strzelanie na odcinku Nowograd Wołyński wynika skutkiem zbliżania się do naszych pozycji żołnierzy armji sowieckiej z zamiarem agitacji. Wobec czego nasi żołnierze oburzeni odpowiedzieli strzałami. Z drugiej jednak strony zaznacza się, że wypadki naruszenia pierwszego punktu umowy o zawieszeniu broni ze strony oddziałów sowieckich miały miejsce w ciągu dnia 19 b.m. w kilku miejscach, między innymi raniony został strzałem karabinowym we wsi Wejtowej na północ od miasta Gmielnika nasz kawalerzysta. Dowództwo ma nadzieję, że przez rychłe ustalenie linii demarkacyjnej przez obie delegacje da się na przyszłość unikać tego rodzaju wypadków.

Haller gen. poruc. dowódcy armji

Neks 5500/rzym 3

Zgodnie z oryginałem

Sekretarz

/-/Kowalski

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PROTOKUŁ Nr. II

drugiego /wieczornego/posiedzenia Delegacji Armji Polskiej i specjalnej Południowej Delegacji Wojskowej R.S.F.R.R.

21 października 1920 r.

m. Berdyczów.

Posiedzenie otwiera się o godz. 21 min. 30

Obecni Polska Delegacja: Dąbrowski Jan ppułk.

Włoskiewicz Władysław porucznik

Wielogłowski Witold porucznik

Ros. Ukr. Delegacji: Arazów S. I. przewodniczący

Pietin NN członek

Medel A. I.

Bondarenko A. S.

Ostroski I. M.

Laretow M. W.

Zebrańie prowadzi zast. przewodn. del. pol. ppułk. Dąbrowski.

Przewodniczący Ros. Del. tow. Arazów proponuje rozpocząć posiedzenie od odczytania protokołu poprzedniego posiedzenia.

Pe odczytaniu protokołu zostaje przyjęty.

W imieniu pol. delegacji por. Włoskiewicz oświadcza: "Otrzymałismy od Pol. Dowództwa depeszę, która dokładniej oznacza linię pol. frontu na połudn. odcinku do 24 godz. dnia 18. X. 1920 r.

Odczytuje się depesza, która ustala linię rozmieszczenia wojsk polskich do 24 godz. dnia 18. X w następujących punktach: Dziągówka, Babezyńce, Borówka, Wołodkowce, Dżuryn półn. zach. Łurafa, Kopystyrzy, Telelinec, Pieckowce, Mochowce, st. Bar, Narowcy, Radnowcy, Wołkowice.

Przew. Ros. Ukr. deleg. tow. Arazów oświadcza, że według informacji Ros. Ukr. deleg. linja wskazana w depeszy Dowództwa Polsk. tyczy się 19. X i dlatego Ros. Ukr. Del. pozostaje przy swoim mniemaniu w sprawie tego odcinka frontu. Dalej tow. Arazów proponuje porozumieć

się co do odcinka Koczyszyn-Głumca pomiędzy którymi odległość bardzo nieznaczna./3-4 km./.

Delegacja Ros.Ukr.usasadnia swoje stanowisko w tej sprawie nie tylko chęcią ustalenia istotnej linii z dnia 18.X godz.24, ale także i względami natury ekonomicznej.

Po obopólnej wymianie zdań Ros.Ukr.Deleg.ogłasza linię zajmowaną przez wojska Ros.Ukr.do godz.24 z 18.X.godz.24.18.X na odcinku Olewsk,a mianowicie Łopatyn,Serdiuki,Koczyszyn,Wielka Głumca,Miedwiadowka,i dalej zgodnie z już zatwierdzoną linię.

Według zdania Polskiej Deleg.linia ta przechodziła przez Łopatycze,Serdiuki,Zubkowice,Janeza Rudnia,Podhuby,Miedwiedowo,i dalej zgodnie z już zatwierdzoną linię.

Linia frontu Ros.Ukr.wojsk do północy dnia 18.X 20 r.przechodziła na południowym odcinku od Bagrynowce Bucny,Radowce,Iwanowce,st.Bar,st.i wieś Mytki,Grabowce,Perepelezyne,Plebanówka,Łozowaja,dalej po rzece Łozowaja do Serby,Piliny,Bronica.

Według oświadczenia Polskiej deleg.linia frontu Polska ukr.wojsk przechodziła przez Bahrynowce,Wołkowince,st.Bar,Moskowce,Teletynce,Kopystyryń,Murafa,Dźutyn,Wołodkowce,Borówka,Babezyńce,Dzigówka.

W rezultacie obopólnej wymiany poglądów co do spornych odcinków,obie strony pozostały przy poprzednich swoich zdaniach o linii frontu dnia 18.X.1920 r./północ/ a dla ostatecznego jej ustalenia Polska Delegacja zwróci się do swego wyższego dowództwa.

Następnie na wniosek przewodniczącego Ros.Ukr.Delegacji tow.Arałowa ogłasza się sprawozdanie o robocie parlamentarjuszy do 20.X 20 r.godz.21/Załącznik Sprawozdanie Nr.230/d/.

W odpowiedzi na ogłoszenie depeszy członkowi polskiej delegacji por.Włoskiewicz oświadcza,że ze strony Pol.Dow.zostały przedsięwzięte kroki w celu ścisłego wypełnienia warunków zawieszenia broni,a jako dowód przytacza rozkaz Dowództwa 6 Armji Pol.,w której to skład wchodzi i wszystkie oddziały ukr./Załącznik:wyciąg z rozkazu Dowództwa 6 armji Nr.22/.

Po obszernej wymianie zdań oświadcza Polska Delegacja,że zwraca się w tej kwestji z odpowiednią depeszą do swego Dowództwa.

Przewodniczący Ros. Ukr. Deleg. tow. Arazów oświadcza, że przed chwilą otrzymał depezę o ponownym naruszeniu Hożejmu/Zakęcznik: depeza Nr. 279/d/. Depezę odczytuje się.

Następnie delegacja przechodzi do kwestji posyłki oficerów /delegatów/Zakęcznikowych. Ponieważ ta kwestja była podjęta przez Dtwo Polskie proponuje tow. Arazów delegację Polskiej przedstawić swoje motywy.

Członek Polak. deleg. por. Włoszkowicz uważa delegowanie oficerów Zakęcznikowych za zbędne, aż do ratyfikacji pokoju z powodu tego, iż południowy odcinek frontu zasadniczo różni się w tej sprawie od północnego, gdzie granica państwowa określa się bezpośrednio teraz, a na południowym takowa będzie wyznaczoną dopiero po ratyfikacji preliminarjów pokojowych.

W rezultacie dyskusji Polska deleg. oświadcza, że nie ma nic przeciwko temu, aby postawić tę sprawę na porządek dzienny następnego posiedzenia.

Przed zamknięciem posiedzenia ogłasza zast. przewod. Polskiej delegacji ppułk. Dąbrowski tekst radjo depezy, jaką posłała Polska Delegacja Dtwo 6 Polskie Armji w sprawie spornego punktu w rejonie Olowek/Zakęcznik depeza/.

Posiedzenie zamyka się o godz. 1 po północy.

Niniejszy protokół sporządzony w języku rosyjskim i polskim w dwóch egzemplarzach.

Przewodniczący Delegacji W.P.
/-/Dąbrowski ppułk.

Członkowie:

/-/ Wł. Włoszkowicz por.

/-/ Wiałogłowski ppor.

Przewodniczący Delegacji R.S.F.R.R.

/-/ Arazów

Członkowie:

/-/ Petin
/-/ Bondarenko
/-/ Medel
/-/ Burotow
/-/ Ostrowski

Odpis.

Bydyczowski Załącznik No. I do protokołu No. II.
22 października 1920 r.

DO PREZESA POLSKIEJ WOJSKOWEJ
No. 280.
DELEGACJI.

Depesza: Do Szefa Operat. Oddziału połudn. zachodn.
frontu. Sprawozdanie z pracy parlamentarjuszy do dnia
20/X 1920 roku godz. 21:

58 dywizja: wysłano parlamentarjuszy do 19/X 1920
godz. 10 w 4-ch grupach, a mianowicie: Pierwsza grupa
No brygady naprzeciwko której wyszła delegacja 11 puł
ku ułanów na rozdrożu drog 2 kłm. na południe Kożuchów

Druga grupa /No. brygady przyjęta została we wsi
Dziakowce przedstawicielami 40 p.p.

Trzecia grupa /też samej brygady/ b. Litynka
przyjęta była dowódcą brygady I zapas. dywizji.

Czwarta grupa /X brygada/ wyruszyła na Bahrynowce,
dotychczas jeszcze nie powróciła.

Na podstawie rozmowy rokowań z polskimi Dowództwa-
mi stwierdzono, że oprócz rozkazu o zawieszeniu broni
począwszy od dnia 18/X 1920 r. godz. 24 innych rozka-
zów nie było. Od siebie polacy parlamentarjuszy nie
przysłali.

Petlurowcy i zapor. dyw. stanowczo oświadczyli, że
żadnego rozkazu co do zastanowienia kroków wojennych
nie otrzymali. Polacy przyjmowali naszych parlamentar-
juszy bardzo radośnie, a żołnierze nawet witali ich
okrzykami "Zewarkiszcz" "Towarzysze" i "Pokój"-
oficerowie zachowywali się z uwagą.

54. dywizja.

Ze słów polskich parlamentarjuszy wynika, że Na-
czelne Dowództwo Wojska Polskiego zażądało od Petlu-
rowców /do/: zaprzestania kroków wojennych, na co ci
jednak mieli odpowiedzieć według słów polskiego oficera,
że "świerzbią ich ręce". Jednakowoż polacy są prze-

świadczeni, że petlurowcy podporządkują się Polakom w dowód
twu.
o wyizja.

Dnia 20/1-1920 r. przybyli do Murawy polacy delegacji
zawieszanej z rozkazem 1/12 i dnia 21/1 razem z naszymi parlamentarnymi
jużami wyjeżdżają do szeregów celem ustalenia linii
frontu. Wszelkich wiadomości brak.

14 armii w dniu 21/1 1920 roku w wojnie i jarm 41

28 dywizja: wyznaczone są następujące grupy:
1. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
2. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
3. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
4. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
5. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
6. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
7. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
8. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
9. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
10. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
11. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
12. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
13. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
14. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
15. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
16. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
17. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
18. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
19. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
20. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
21. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
22. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
23. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
24. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
25. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
26. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
27. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
28. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
29. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
30. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
31. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
32. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
33. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
34. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
35. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
36. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
37. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
38. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
39. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
40. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
41. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
42. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
43. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
44. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
45. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
46. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
47. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
48. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
49. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
50. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
51. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
52. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
53. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
54. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
55. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
56. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
57. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
58. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
59. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
60. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
61. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
62. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
63. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
64. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
65. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
66. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
67. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
68. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
69. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
70. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
71. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
72. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
73. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
74. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
75. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
76. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
77. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
78. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
79. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
80. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
81. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
82. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
83. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
84. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
85. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
86. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
87. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
88. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
89. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
90. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
91. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
92. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
93. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
94. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
95. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
96. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
97. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
98. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
99. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa
100. grupa: 10 w 4-cy pułkownik: Piersza grupa

Wobec powyższego, w dniu 21/1 1920 r. w Murawie
zawieszanej z rozkazem 1/12 i dnia 21/1 razem z naszymi parlamentarnymi
jużami wyjeżdżają do szeregów celem ustalenia linii
frontu. Wszelkich wiadomości brak.

Wobec powyższego, w dniu 21/1 1920 r. w Murawie
zawieszanej z rozkazem 1/12 i dnia 21/1 razem z naszymi parlamentarnymi
jużami wyjeżdżają do szeregów celem ustalenia linii
frontu. Wszelkich wiadomości brak.

Wobec powyższego, w dniu 21/1 1920 r. w Murawie
zawieszanej z rozkazem 1/12 i dnia 21/1 razem z naszymi parlamentarnymi
jużami wyjeżdżają do szeregów celem ustalenia linii
frontu. Wszelkich wiadomości brak.

Wobec powyższego, w dniu 21/1 1920 r. w Murawie
zawieszanej z rozkazem 1/12 i dnia 21/1 razem z naszymi parlamentarnymi
jużami wyjeżdżają do szeregów celem ustalenia linii
frontu. Wszelkich wiadomości brak.

ARCHIVES
New York

ARCHIVES
New York

2 Załącznik Do Protokołu Nr. II

Wyciąg z rozkazu operacyjnego Nr. 22 Dtw 6 Armji p. 5.
Dnia 18 b.m. o godz. 24.00 wojska mają zaprzestać działań bojowych i wogóle strzelania, zatrzymując się na linii osiągniętej.

Parlamentarjuszcy nie wysyłać. Dopóki sposób zachowania się wojsk nie będzie przez obustronne komisje ułożony, ma być w całej pełni zachowane pogotowie bojowe jak w okresie walk. Patroli jednak przed osiągniętą linię nie wysyłać. Strzelać wolno tylko dla obrony w razie napadu ze strony przeciwnej. W każdym razie strzelanie bez powodu albo atakowania jest surowo wzbronione.

p. 7. W razie, gdyby po wymienionym terminie zauważono cofanie się bolszewików, nie należy za nimi się posuwać ani wysyłać patroli.

p. 8. Wszelkich akcji lotniczych od 18 b.m. należy zaniechać. Eskadry otrzymają rozkazy dyzlokacyjne od Szefa lotnictwa.

/-/Haller

gen. por. i Dca Armji

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

184

3 Załącznik do Protokołu Nr. II

Berdyczów.

dn. 22 października

1920 r.

Do

Prezosa Polskiej Wojskowej Delegacji

Nr 879

W kwestji naruszenia 31 umowy o rozejmie przez oddziały at. Petlury zawiadamia się Polską Delegację o następującym zdarzeniu:

Dnia 19 października przybyła do dowództwa jednej z brygad wojsk sowieckich delegacja 3 baonu 54 pułku 12 polskiej dywizji piechoty z adjutantem porucznikiem Iwanowkin. Delegacja oświadczyła, że wypełniając warunki rozejmu dowództwo 54 p.p. wysyła do nas delegatów z każdego baonu i prosi także wysłać odpowiednich delegatów ze strony wojsk sowieckich.

Gdy dowódca sow. brygady tow. Cyfer oświadczył polskiej delegacji, że oddziały Armji Petlury i w ciągu dnia 19 października atakowały odcinek jednej z naszych brygad wyraził por. Iwanowski swe wielkie zdziwienie i ze swej strony oświadczył, że na rozkaz dowódcy 12 polskiej dyw. osobiście był on u dowódcy Kijowskiej Petlurowskiej dywizji i wyraźnie zwrócił mu uwagę na to, że wstępny rozejm obowiązuje także i oddziały Petlury jako wojska zostające pod dowództwem Polaków.

Gdy o godz. 18 dnia 19 października przybył dowódca jednego z naszych pułków razem z wojskowym komisarzem pułku de sztabu 9 Petlurowskiej brygady i zapytał "dlaczego dzisiaj atakujecie nasze pozycje", otrzymał odpowiedź: "Dziś 19 października według rozkazu armji Petlury my właśnie w tym dniu o godz. 19 mamy zaprzestać działań wojennych na przeciąg 140 godzin. Na razie

jeszcze wykonujemy demonstracyjne ataki, ale o godz. 19 wojenne kroki będą wstrzymane.

Prezes Res.Ukr.Wojskowej Delegacji

/-/Arałow

Zgodnie z oryginałem:

Sekretarz Kowalski.

Prezes Res.Ukr.Wojskowej Delegacji

1918

Faint, mirrored text bleed-through from the reverse side of the page, including phrases like "Prezes Res.Ukr.Wojskowej Delegacji" and "Zgodnie z oryginałem".

Faint, mirrored text bleed-through from the reverse side of the page, including phrases like "Prezes Res.Ukr.Wojskowej Delegacji" and "Zgodnie z oryginałem".

186

4 Załącznik do Protokołu Nr. II

Do

Dowództwa 6 Armji. Polska Delegacja
Berdyszów. Nr. 4 dnia 22.X 1920 r. godz. 1.

Dowództwo Korpusu Jazdy postawiło ultimatum 53 dywizji cew. żądając opuszczenia do 22.X godz. 13 miejscowości W. Głuszcza-Kacyszyn i wycofania się na Ubort. Dowództwo sowieckie oczeka rozkazów swego wyższego dowództwa do 22.X godz. w przeciwnym razie dla uniknięcia walki cofnie się na Ubort. Wobec tego, że władze sowieckie pragną eksploatować wioskę Brzwnica-Zubkowieze dla wywozu drzewa co jest ważnym dla nich motywem pozostania na tej linii prosimy o możliwe uwzględnienie żądania wzajemian na poczynienie nam ustępstwa w innych punktach.

Zgodnie z krygiakom

Sekretarz /-/Kowalski.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

OSKI
ITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

187

PROTOKUŁ Nr. MI

Trzeciego (porannego) posiedzenia Specjalnej Południowej Delegacji Armii Polskiej i Specjalnej Południowej Delegacji Wojskowej R.S.F.R.R.

22 października 1920 r.

m. Berdyczów

Posiedzenie otwarto o godz. 11^{ej} rano.

Obecni: Polska Delegacja

Zast. przewod. ppuk. Dąbrowski Jan
Członkowie: por. Włoskiewicz Władysław
ppor. Wielogłowski Witold

Ros. Ukr. Delegacja

Przewodniczący delegacji: tow. Arafow S. I.

" Pietin N. N.

" Medel A. I.

" Bondarenko A. S.

" Ostrowski I. M.

" Muretow K. W.

Przewodniczy przewodniczący ukr. ros. delegacji tow. Arafow
W imieniu ros. ukr. delegacji zgłasza tow. Arafow następujący wniosek:
ze względu na to, iż na porządku dziennym stoi sprawa wystąpienia ofi-
cerów łącznikowych, a uchwały w tej sprawie komisji w Baranowiczach
dopiero w chwili obecnej przyjmuje telegraf, proponuje on debaty nad
tą sprawą przenieść na następne posiedzenie, celem uzgodnienia na-
szych decyzji z uchwałami przyjętymi w Baranowiczach w stosunku do
całej linii frontu. Członek polskiej delegacji por. Włoskiewicz oświad-
cza, że między północnym i południowym odcinkiem frontu zachodzą róż-
nice i dlatego przeprowadzać analogję w tej sprawie nie możliwe.

Przewodniczący Ros.Ukr.Delegacji tow.Arałow zgadzając się ze stanowiskiem polskiej delegacji proponuje pomimo to przy omawianiu tej sprawy za podstawę przyjąć uchwały komisji w Baranowiczach i dlatego też odłożyć debaty do chwili otrzymania opracowanych przez komisję w Baranowiczach uchwał.

Wniosek tow.Arałowa zostaje przyjęty przez obie delegacje w sprawie przyspieszenia ustalenia linii frontu do dnia 18.X godz.24 por.Włoskowiez komunikuje, iż ze strony Polskiego Dowództwa będą podjęte odpowiednie kroki i że w tym celu dziś o godz.7-ej Polska Delegacja wysłała odnośną radio-depeszę.

Przewodniczący tow.Arałow stawia wniosek o odwróceniu posiedzenia wobec oczekiwanych wskazówek od Dowództwa Wojskowego.

Polska Delegacja nie ma nic przeciwko temu.

Posiedzenie zostaje zamknięte.

Następne posiedzenie wyznaczono na godz.19 b.dnia.Niniejszy protokół sporządzony w dwóch językach rosyjskim i polskim po 2 egzemplarze.

(-) J. Dąbrowski

ppułkownik

Przewodniczący Polskiej Delegacji

Członkowie: Wł. Włoskowiez

porucznik

(-) Wieległowski pporucznik

Przewodniczący Ros.Delegacji:

Członkowie: (-) Pietin

(-) Arałow

(-) Medel

(-) Muretow

(-) Bondarenko

(-) Ostrowski.

PROTOKÓŁ Nr. IV

Czwartego posiedzenia Specjalnej Południowej Delegacji
R.S.F.R.R. i delegacji Armji Polskiej.

22 października 1920 r.

m. Berdyczów.

Posiedzenie otwarte o godz. 20.

Zebraenie prowadzi przewodniczacy Polskiej Delegacji pułk.
Bołdaskuł.

Obecni

Polska Delegacja

Przewodniczacy delegacji plk. Bołdaskuł

Członkowie: Dąbrowski Jan ppułk.

Włoskowiec Władysław porucznik

Wielogłowski Witold pporucznik.

Ros. Ukraińska Delegacja

Przewodniczacy delegacji tow. Arafow S. I.

Członkowie:

" Pietin N. N.

" Medel A. I.

" Bondarenko A. S.

" Ostrowski I. N.

" Muretow M. N.

Przewodniczacy plk. Bołdaskuł proponuje wobec nie otrzymania odpowiedzi od dowódcy Polskiego w sprawie linii frontu polskiego do 24 godz. 18. i przystąpić do sprawy wysyłania oficerów (delegatów) łącznikowych. Delegacja Ros. Ukr. zgadza się z tym, przedtem jednak zgodnie z propozycją przewod. Ros. Ukr. Del. ogłasza depezę w kwestji rozbrojenia przez oddziały sowieckie zabłąkanej w rejonie wojsk sowieckich polskiej kompanji 13 dywizji polskiej. Na żądanie Ros. Ukr. sowieckiej deleg. Dowództwo wydało rozkaz oddania wymienionej kompanji broni i dać okazanie pomocy dla powrotu do swych oddziałów (załącznik Nr. 281/D)

Następne posiedzenie przechodzi do omawiania sprawy o oficerach i delegatach łącznikowych.

Na wniosek przewodn.ukr.ros.delegacji tow.Arałowa odczytuje się instrukcję dla oficerów (delegatów)łącznikowych, wypracowane przez komisję w Baranowiczach.

Ponieważ na poprzednim posiedzeniu pol.deleg.nie wypowiedziała stanowczej zgody co do ustanowienia instytutu łączności na południowym odcinku ros.delegacja zadaje polsk.deleg.pytanie: Czy zasadniczo zgadza się ona na ustanowienie instytutu oficerów (delegatów)łączności, czy pozostaje na starym stanowisku.

Przewodniczący polsk.delegacji wyraża zgodę.

W związku z tym delegacja sowiecka porusza sprawę tego odcinka południowego frontu, gdzie przeciwko wojskom sowieckim łącznie z armią polską działają formacje antysowieckie Petlurowskie i inne.

Przewodniczący sowieckiej delegacji tow.Arałow oświadcza, iż do chwili nadejścia odpowiedzi od dowództwa polsk.żołn. o danym odcinku, dowództwo sowieckie nie może postać tam swych delegatów łącznikowych. Równocześnie członek deleg.rosyjskiej tow.Pistin zadaje polsk.deleg.pytanie o gwarancjach, jakie dowództwo polskie może dać, że Petlurowskie i inne formacje ochotnicze podporządkują się punktowi umowy co do wycofania się oddziałów polskich na 15 km.za linię graniczną.

Przewodniczący deleg.polsk.pułk.Bołdeskuł oświadcza, że sprawa wycofania wojsk polskich za przyszłą granicę będzie zdecydowaną tylko w przyszłości, dlatego też dawać gwarancje w chwili obecnej jest przedwczesne. Prócz tego delegacja nie może zdecydować jedynie Naczelne Dowództwo, uświadamiając sobie, iż gwarancje Delegacji byłyby niewystarczające.

Po wymianie zdań w tej sprawie pułk.Bołdeskuł oświadcza, że sprawa ta jest b.skomplikowaną i że wymaga ona skrupulatnego rozpatrzenia w celu uniknięcia nieporozumień.

Pod dowództwem polskiem prócz oddziałów Petlury są jeszcze oddziały Bałachowicza, Dońcy i inne i na mocy warunków preliminarjów pokojowych, Polska nie będzie ich popierać, trzeba się

Jednak liczyć z tem, że są one pewną siłą wojenną, znajdują się między polskim i sowieckim frontami i że dowództwo polskie jest bezsilne dać gwarancje w stosunku do Petlury.

Następuje wymiana zdań w tej sprawie.

Przewodniczący ros.ukr.deleg.tow.Arałow zgłasza propozycje ażeby w związku z poddaniem sprawy o gwarancjach decyzji Naczelnego Dowództwa, przejść tymczasowo do omawiania sprawy o oficerach łącznikowych. Odczytuje się według punktów instrukcji dla delegatów łącznikowych, którą uchwaliła delegacja w Baranowiczach.

Po odczytaniu takowej każda delegacja wydziela po jednym przedstawiciela dla uzgodnienia i wniesienia poprawek do przeczytanej instrukcji.

Ros.deleg.wydziela do komisji tow.Muretowa, polska deleg. por.Włoskowieza.

Na wniosek tow.Arałowa wydziela się też po jednym przedstawiciela od ros.ukr.deleg.tow Medel, od polskiej ppłk.Dąbrowski, którym powierza się wyznaczyć linię cofnięcia się na 15 km. sowieckich wojsk od ustalonej linii polskiego frontu do 24 godz.18.X.

Odczytują się protokoły poprzednich posiedzeń. Na wniosek członka ros.deleg.tow.Pietina postanowiono zaprotokółować linię frontu na południowym odcinku do 24 godz.18.X, ogłoszoną przez Polską delegację na pierwszym posiedzeniu 21.X, mianowicie:

Rosocha-Bagrnowicze, Zmarynka, Stanisławczyk, Szargoród, Łozowaja, K.Podolski.

Posiedzenie zamyka się.

Następne posiedzenie naznacza się na godz.11 23.X.

Niniejszy protokół sporządzony w dwóch egzemplarzach w rosyjskim i polskim językach.

(-)Bołdeskuł pułk.

Przewodniczący Polskiej delegacji

Członkowie: (-)Dąbrowski ppułk.

(-)Włoskowiez por.

(-)Wielogłowski ppor.

(-)Arałow

Przewodniczący Ros.Ukr.Deleg.

Członkowie: (-)Pietin Medel, Muretow, Ostrowski, Bondaranko.

1 Załącznik do Protokołu Nr. IV

Berdyczów

Dnia 22 października

1920 r.

Do

Prezesa Polskiej Wojskowej Delegacji

Mniejszym zawiadaniem Ros. Ukr. Deleg., że dnia 20 października 1920 r. w rejonie Baszkirskiej brygady wojsk sowieckich zdarzył się wypadek następujący:

Oddział wskazanej brygady zatrzymał pod wsią Burkowce (30 km. na zachód od Berdyczowa) czterech polskich żołnierzy którzy zabłąkali się na drodze ze wsi Burkowce do Januszpola.

Żołnierze zeznali, że we wsi Burkowce znajdowała się wtedy 5 kompanja 13 polskiego p.p., dokąd, na ustny rozkaz dowódcy kap. Roja, wyruszyła dnia 20 października o godzinie 3-iej z Nowego Miasta.

Dowódca Baszkirskiej brygady wysłał 2 szwadrony do wsi Burkowce, który to oddział rozbroił polską kompanję.

Zdarzenie to Dowództwo Baszkirskiej brygady podało do wiadomości Dowódcy 13 polskiego p.p.

Przewodniczący Ros. Ukr. Delegacji

(-) Arslow

Zgodnie z oryginałem:

Sekretarz (-) Kowalski.

PROTOKÓŁ Nr.V

piątego posiedzenia /porannego/ specjalnej południowej rosyjsko-ukraińskiej delegacji i delegacji Armii Polskiej.

20 października 1920 r.

Benyczow.

Posiedzenie otwiera się o godz. 12 min.40.

Przewodniczący ros. ukr. delegacji Tow. Arałow.

Obecni:

Polska delegacja:

Przewodniczący Bołdeskuł - pułkownik

Członkowie: Dąbrowski Jan podpułkownik

Włoskiewicz Władysław-porucznik

Wielogłowski Witold - porucznik

Rosyjsko-ukraińska delegacja:

Przewodniczący Arałow S.I.

Członkowie: Pietin N.N.

Medel A.I.

Bondarenko S.S.

Ostrowski I.M.

Muretow M.W.

Pełnomocnictwo przewodniczącego polskiej delegacji pułk. Bołdeskuła zatwierdza się.

Omawia się sprawa o oficerach i delegatach łącznikowych.

W imieniu ros-ukr. delegacji tow. Arałow oświadcza, że po porozumieniu ze swym wyższym dowództwem, zanim będzie zdecydowana sprawa o wysyłaniu delegatów łącznikowych do Petlurowskich dywizji pragnie on otrzymać od delegacji polskiej odpowiedź na następujące pytania:

1/ Czy kategorycznie potwierdza delegacja polska swoje poprzednie oficjalne oświadczenie, że tak petlurowskie, jak i ros.-ukraińskie ochotnicze formacje, wchodzące w skład polskiej armii całkowicie podporządkowują się polskiemu dowództwu i że aktywnie nie wystąpią przeciwko nam do taty-

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE

194

fikacji preliminarjów pokojowych.

2/. Czy bierze na siebie polskie dowództwo odpowiedzialność za przy wykoaniu punktu o art. 13 umowy o preliminarnym pokoju oddziały petlurowskie, jak również oddziały ros-ukr. ochotnicze oddziały cofną się za granicę państwową wspólnie z polskimi oddziałami.

3/. Czy bierze na siebie polskie dowództwo odpowiedzialność za przy wycofywaniu się wojsk polskich za wyznaczoną granicę państwową na wypadek, gdyby ochotnicze oddziały petlurowskie i ros-ukraińskie nie chciały się podporządkować polskiemu dowództwu musi je podporządkować się włącznie do rozbrojenia takowych i

4/. Jaka gwarancję daje dowództwo polskie, że wycofanie petlurowskich i ros-ukraińskich ochotniczych oddziałów będzie wykonane według zdania rosyjskiej delegacji gwarancją może służyć natychmiastowe wycofanie się z linii frontu petlurowskich i rosyjsko-ukr. formacji ochotniczych za linię państwową.

Na pierwsze pytanie przewodniczący polskiej delegacji pułk. Boideskuł, odpowiedział, że po raz drugi potwierdza poprzednie oficjalne oświadczenie. Na drugie pytanie przewodniczący polskiej delegacji odpowiedział, że żadanego zobowiązania polskie dowództwo wziąć na siebie nie może.

Następnie polska delegacja zażądała złożenia na piśmie pytań sowieckiej delegacji i ogłoszenia przerwy dla omówienia tych spraw i odpowiedzi.

Pytania notuje tłumacz, przyczem tow. Aratow do drugiego pytania zgłasza następującą poprawkę: zamiast: "czy bierze na siebie polskie dowództwo" wystawić: "czy wyda polskie dowództwo rozkaz o wycofaniu się wspólnie z polskimi wojskami, zgodnie z punktem o art. 13 umowy o preliminarnym pokoju, petlurowskich i ros-ukraińskich formacji za granicę państwową i drugą poprawkę: do słów "petlurowskim i ukr. ros. formacjom ochotniczym" dodać "według terminologii specjalnej ros.-ukr. delegacji "antyso-wieckiej".

Poprawki zostały przejęte.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Ogłasza się przerwę / o godz. 13, posiedzenie wznowia się o godz. 14/. Przewodniczący Polskiej Delegacji, pułk. Boideskuł, ogłasza następującą odpowiedź na zapytania ros.-ukr. delegacji

"W odpowiedzi na postawione przez delegację rosyjską pytania polska delegacja oświadcza, że inaczej pojmowała i pojmuje swoją rolę. Delegacja polska przyjechała tu dla omówienia i załatwienia ściśle określonych spraw wymienionych w punkcie c-ym umowy o rozejmie i wyraża zdziwienie, że delegacja rosyjska zadaje szereg zapytań, które komplikują i opóźniają załatwienie spraw powierzonych nam, spraw, które raczej powinny być rozstrzygnięte przez Nacz. Dow. W.P. w porozumieniu się z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, a tym samym sprawy te przekraczają kompetencję delegacji polskiej. Uważamy ze swej strony, że pożądanym byłoby, aby w dysputach przy ~~per~~traktacjach trzymane się jaknajściślej spraw, które są przedmiotem, pertraktacji obu delegacji, gdyż dalsze przewlekanie decyzji w sprawach powierzonych obu delegacjom przez konieczne zwracanie się do władz centralnych doprowadzi w konsekwencji do tego, że sprawy te przestaną być wogóle aktualnymi. Co do postawionych przez delegację rosyjską pytań, to delegacja polska zasadniczo uchyla się od odpowiedzi, zaznaczając równocześnie w związku z postawionymi pytaniami, że już punkt II umowy o preliminarjach pokojowych, podpisany w Rydze zobowiązał Rząd Rzeczypospolitej Polskiej do niepopierania formacji niepolskich, stojących wrogo do Rządu Sowietów od chwili ratyfikacji umowy o preliminarjach pokojowych.

Podczas dalszego omawiania sprawy, w związku z ogłoszoną odpowiedzią polskiej delegacji, członek sowieckiej delegacji tow. Pietin zaznacza, że zarzut zrobiony przez polską delegację w zaciąganiu biegu pertraktacji nie może być stosowany wyłącznie do rosyjskiej delegacji, gdyż polska delegacja sama na poprzednim posiedzeniu proponowała o ile możliwości obszernej i detaliczniej omówić tę sprawę, zresztą sama delegacja przyjechała z opóźnieniem.

Członek polskiej delegacji, por. Włoskiewicz podkreśla, że zarzutu ze strony polskiej delegacji nie było. Polska Delegacja pragnie, aby wszelkie materiały były przygotowane, ażeby z chwilą

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

lą otrzymania odpowiedzi od Polskiego Dowództwa co do linii frontu niezwłocznie prace zakończyć.

Następnie delegacje przechodzą do odczytania instrukcji dla oficerów i delegatów łącznikowych /kopja instrukcji załącza się/.

Następuje wymiana informacji co do dyslokacji sztabów frontowych armji i dywizji.

Polska delegacja wskazuje: 4 armja Baranowicze, 6 Armja-Złoczów. Rosyjska delegacja wskazuje: 12 armja Kijów-14 armja Olwiopol /Pierwomajsk/.

Następuje wymiana zdań dotycząca sprawy, jaka ze wskazanych armji powinna wysłać oficerów, względnie delegatów łącznikowych do armji przeciwnej strony. Decyzja w tej sprawie odkłada się.

Zostaje ogłoszone miejsce postojów dywizji polskich: 11 dywizja - Słuck-10 dywizja - Luniniec-Kopcewicze; Korpus jazdy pułk. Rumla-Fiszczewo, 6 dywizja-Polonno i 12 dyw. Płoskiwów. Dyslokacja rosyjskich dywizji: 50 dywizja - Korosten, 60 dyw. - Winnica.

Członek sowieckiej delegacji tow. Pietin oświadcza, że sowiecka delegacja nie może wskazać miejsca postoju dywizji na południe od wskazanych wyżej dopóki nie otrzyma ona rozmieszczenia działających przeciwko nim petlurowskich dywizji ze względu na to, że na danym odcinku frontu na podstawie naszych wiadomości nie znajdują się już oddziały polskie. Przewodniczący polskiej delegacji stwierdza, że wśród polskiej delegacji w tej sprawie jest różnica zdań dlatego, że proponuje ogłosić przerwę.

Ogłasza się przerwa. Po przerwie przewodniczący polskiej delegacji oświadcza, że obecnie polska delegacja nie może odpowiedzieć w sprawie oddziałów petlurowskich i proponuje przenieść posiedzenie na godz. 6-a wieczór. wniosek zostaje przyjęty. Posiedzenie zamknięte.

Protokół sporządzony w rosyjskim i polskim językach w 2, cę egzemplarzach.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Przewodniczący polskiej delegacji

m.p. BOLDESKUL pułk.

Członkowie: podpisy.

Przewodniczący rosyjskiej delegacji: Aralow

Członkowie: podpisy.

Za zgodność

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PROTOKOŁ Nr.VI

Szóstego (wieczornego) posiedzenia Specjalnej Południowej Rosyjsko
Ukraińskiej i Polskiej Delegacji.

23 października 1920 r.

m. Berdyczów.

Posiedzenie otwarte o godz. 21.

Obecni:

Polska Delegacja :

Przewodniczący Bołdeskuł - pułkownik

Członkowie: Dąbrowski Jan - ppułkownik

Włoskiewicz Władysław - porucznik

Wielogłowski Witold - pporucznik

Rosyjsko-Ukraińska Delegacja:

Członkowie: Fietin M.M.

Medel A.I.

Bondarenko S.S.

Ostrowski I.M.

Kuretow M.W.

Prowadzi zebranie przewodniczący polskiej delegacji
pułkownik Bołdeskuł.

Omawia się detalicznie sprawa wysyłania delegatów i
oficerów łącznikowych. Po obszernej dyskusji zdecydowano wysłać
oficerów i delegatów od 58 dywizji czerwonej armii do Korpusu Jazdy
pułkownika Rumla polskiej armii i od 60 czerwonej dywizji do 12
dywizji armii polskiej.

W sprawie wysłania oficerów i delegatów łącznikowych
na petlurowski odcinek polskiego frontu, przewodniczący polskiej
delegacji płk. Bołdeskuł oświadcza, że informacje o dylokacji pe-
tlurowskich oddziałów mogłyby być dane jedynie pod warunkiem otrzy-
mania od rosyjskiej delegacji na tymże odcinku frontu, lecz znaj-

duże, że dla rosyjskiej delegacji wątpliwą będzie korzyść otrzymania takowych wiadomości, gdyż zamiast wiadomości o dyzlokacji sowieckich oddziałów mógłby on przedstawić tylko przestarzałe wiadomości o dyzlokacji petlurowskich oddziałów z dnia 17 października, t.j. od chwili jego wyjazdu z Warszawy. Znajdując, 1) że dla otrzymania bardziej wczesnych wiadomości o petlurowskich oddziałach polska delegacja musiałaby zwrócić się z zapytaniem do swego dowództwa, co zajęłoby 2-3 doby, 2) że sprawa petlurowska jest bardzo skomplikowana i dlatego też trudno ją w szybkim czasie rozstrzygnąć i 3) że Polskie Dowództwo gwarantuje, iż oddziały petlurowskie nie wystąpią aktywnie do chwili ratyfikacji preliminarjów pokojowych, t.j. do 2-go listopada, płk. Bołdeskuł proponuje w dalszych debatach nie poruszać sprawy petlurowskiej i przejść do rozpatrzenia instrukcji dla oficerów i delegatów łącznikowych.

W sprawie wysyłania oficerów i delegatów łącznikowych z armji i do armji wysłania się cały szereg nieporozumień wskutek tego, iż przeciwko 2-mu armjom sowieckim na polskim froncie okazała się tylko jedna armja polska. Po wysłaniu zdań zdecydowano tak z 12, jak i z 14ej czerwonej armji wysłać delegatów łącznikowych do 6-aj polskiej armji, przyczem 12 czerwona armja posyła w całości zgodnie z instrukcją, 14 zaś tylko jednego delegata bez pisarzy, 2-ech kurjerów i cały techniczny personel i środki łączności, t.j. o 4-ech ludzi mniej niż powinno być według instrukcji.

Następnie ogłoszona jest przerwa dla porównania na mapie linii cofnięcia się sowieckich wojsk na 5 km. od ustalanej linii polskiego frontu do 24 godz. dnia 18.X (wyłączając sporne punkty).

Posiedzenie wznowia się o godz. 23 min. 40.

Wobec różnic między linjami cofnięcia się na polskiej (2 km. w 1 cm.) i rosyjskiej (10 wiorat w calu) mapie zdecydowano na podstawie linii nakreślonej na polskiej mapie.

Następnie odczytuje się uwagę do instrukcji oficerów i delegatów łącznikowych, która zostaje przyjęta.

Ustala się następujące marszruty dla delegatów łącznikowych: 1/ od 12 Armji sow. do 6 Armji polskiej: Kijów-szosa Zytomierz-Zwischel/Nowograd Wołyński/-Złoczów, 2/ od 14 Armji sowieckiej do 6 Armji

polskiej i z powrotem Ołwiopol (Pierwomajsk)-Winnica - Lityn - Latyczów-
Płoskirów.3)Od 58 sow.dyw.do Korpusu Jazdy pika Rumla polskiej Armji
i z powrotem:szosa Korostań - Zytomierz - Nowogród Wołyński (Zwiabel)
-Piszczewo i 4)od 60 sow.dyw.do 12 dyw.polskiej Armji - trakt Winnica
-Latyczów-Płoskirów.

Przejęcia powinno uskutecznić się 28 października
o godz.12 podług czasu Średnioeuropejskiego.

W końcu poleca się komisji technicznej (tow.Medel
i ppłk.Dąbrowski)przygotować mapy z nakreślona na niej linii wycofa-
nia się i odpowiednie protokoły.

Posiedzenie zamyka się o godz.24 min.30.

Załącznikiinstrukcje dla delegatów i oficerów łącznikowych i uwaga

Niniejszy protokół sporządzony w 2-ech egzemplarzach w polskim
i rosyjskim językach.

Przewodniczący Polskiej Delegacji

(-)Bołdeskuł pułkownik

Członkowie: (-)J.Dąbrowski ppułkownik

(-)Włoskowiec porucznik

(-)Wielogłowski pporucznik.

Przewodniczący Ros.Ukr.Delegacji

(-)Arałow

Członkowie: (-)Pietin

(-)Medal

(-)Muretow

(-)Bonderenko

(-)Ostrowski.

PROTOKÓŁ Nr.VII

Siedmego [porannego] posiedzenia Specjalnej Południowej Rosyjsko Ukraińskiej Wojennej Delegacji i Delegacji Armji Polskiej.

24 października 1920 r.

m. Berdyczów.

Posiedzenie otwiera się o godz. 15 min. 10.

Polska Delegacja:

Przewodniczący: Bołdeskuł pułkownik

Członkowie: Dąbrowski Jan ppułkownik

Włoskowiec Władysław porucznik

Wielogłowski Witold pporucznik

Rosyjsko Ukraińska Delegacja

Przewodniczący: Arałow S.I.

Członkowie: Pietin N.N.

Medel A.T.

Bonderenko A.G.

Ostrowski I.M.

Muretow N.W.

Zebranie prowadzi przewodniczący ros.ukr.delegacji tow. Arałow.

Przewodniczący polskiej delegacji płk. Bołdeskuł zgłasza następujące oświadczenie: "Oświadczam, że odpowiedzi w sprawie rozejmu na spornych odcinkach dotychczas nie otrzymano, lecz otrzymano decyzję w sprawie południowego odcinka, która określa polski front, t.j. linię, na której stoją oddziały armji polskiej, przyczem zaznaczam, że Maczelne Dowództwo Armji Polskiej nie włącza linii armji Petlury do linii rozejmu. Linja armji polskiej na tym (dotychczas niewyjaśnionym odcinku) ciągnie się przez Letyczów-Derażnie-Wońkowce-rz. Kałusik.

201

Szczególne wskazane na mapie. Wychodząc z tego założenia uważam, że niema konieczności odzekiwania dalszych odpowiedzi i mam nadzieję, że w sprawie spornego odcinka łatwo dojdzie się do porozumienia i proponuję jednocześnie, ażeby ros. ukr. delegacja ze względów praktycznych i technicznych zgodziła się na linię rozejmu, którą proponowaliśmy poprzednio i na której znajdują się nasze wojska, gdyż w przeciwnym wypadku byłoby niezbędnem wydawać nowe rozkazy, to zaś zaciągnęłoby znowu i tak już długo trwające pertraktacje."

W związku z tym oświadczeniem przewodniczący ros. ukr. delegacji zadaje polskiej delegacji następujące pytania: Czy wynika z tego oświadczenia, że front petlurowski nie jest frontem pokoju i rozejmu, że są tam możliwe działania wojenne i, że polskie dowództwo nie bierze odpowiedzialności za petlurowskie wojska.

Przewodniczący Polskiej Delegacji płk. Bołdeskuł daje twierdzącą odpowiedź.

W odpowiedzi na pytanie przewodniczącego ros. ukr. delegacji: czy Dowództwo Polskie uważa swój stosunek względem petlurowskich wojsk za zerwany, t. j. czy wojska te stają się samodzielnymi i czy przestają być sprzymierzeńcem polskiej armii. Polska delegacja pozostawia rosyjskiej delegacji samej wyprowadzić odpowiedni wniosek.

Członek ros. ukr. delegacji tow. Pietin zwraca się do polskiej delegacji z zapytaniami: 1) czy pozostaje w aile oficjalne oświadczenie wciągnięte do protokołu III posiedzenia, że do ratyfikacji preliminarjów pokojowych petlurowskie oddziały wypełnią wszystkie warunki rozejmu i nie wystąpią przeciw armii sowieckiej, 2) jeżeli wojska sowieckie rozpoczną działania bojowe przeciwko oddziałom petlurowskim w pasie między obecnie ustaloną linią rozmieszczenia polskich oddziałów i swoim frontem, i czy działania te będą naruszeniem rozejmu.

Na pierwsze pytanie polska delegacja potwierdziła, że jej poprzednie oświadczenie obecnym kasuje się, a na drugie oświadczyła, że polskie dowództwo nie będzie uważać działań wo-

jennych przeciwko Petlurze naruszeniem rozejmu z polską armją.

Pytanie dotyczące się stosunku armji polskiej do wojsk Petlury na wypadek cofnięcia się ich, w związku z działaniami bojowymi na terytorjum polskie i do armji sowieckiej, która będzie zmuszoną z tychże powodów przejść linię rozejmu (jeżeli to będzie miało miejsce do ratyfikacji preliminarjów pokojowych) - polska delegacja uważa za przekraczające jej kompetencje.

Po porozumieniu się do protokołu zostaje wzięte:

"Na podstawie dyrektyw dowództwa armji polskiej - polska delegacja nie bierze odpowiedzialności za wojska petlurowskie i nie włącza linii frontu petlurowskiego do swoich linii rozejmu".

Przewodniczący sowieckiej delegacji wobec nowego oświadczenia polskiej delegacji, proponuje ogłosić przerwę. Propozycja zostaje przyjęta. Posiedzenie zostaje zamknięte o godz. 15 min. 40.

Niniejszy protokół sporządzony w rosyjskim i polskim językach (2 egz.).

Przewodniczący Polskiej Delegacji:

(-) Borkowski pułkownik

Członkowie: (-) Dąbrowski ppułk.

(-) Włoszewicz porucz.

(-) Wielecki porucz.

Przewodniczący Ros. Ukr. Delegacji:

(-) Arakow

Członkowie: (-) Pietin

(-) Muratow

(-) Bondarenko

(-) Medel

(-) Ostrowski.

PROTOKUŁ Nr.VIII

Osmego (wieczornego) posiedzenia Specjalnej Południowej
Rosyjsko Ukraińskiej Delegacji i Delegacji Armji Polskiej.
24 października 1920 r. m. Berdyczów.

Posiedzenie otwiera się o godzinę 10 min. 25.

Zebrawanie prowadzi przewodniczący polskiej delegacji płk.
Bołdeskuł.

Obecni:

Polska Delegacja:

Przewodniczący Bołdeskuł płk.

Członkowie Dąbrowski ppłk.

Włoskiewicz Władysław por.

Ros.Ukr.Delegacja:

Przewodniczący Arałow S.I.

Członkowie Pietin N.M.

Medel A.I.

Bondarenko A.S.

Ostrowski A.M.

Muretow M.W.

W odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Polską Delegację
na porannym posiedzeniu w sprawie ustalenia linii rozegnu na połudn.
odcinku przewodniczący ros.ukr.delegacji tow.Arałow zgłasza swój
protest przeciwko decyzji Naczelnego Dowództwa W.P. i proponuje prze-
nieść tę sprawę na rozstrzygnięcie pokojowej delegacji w Rydze.
(Dostowne tłumaczenie protestu za Nr.292 załącza się).

Następnie członek ros.ukr.delegacji tow.Pietin zawiadamia
że w sprawie północnego odcinka sowiecka delegacja otrzymała wie-
domości, że 16 armja wysłała delegatów łącznikowych do 11,18 dyw.4 armji
polskiej od swojej 57 dyw. (miejsce postoju Sztabu Bobrujsk) i od 10
dyw. (miejsce postoju Kopatkowicze). Tow.Pietin proponuje, ażeby w spr-

wie marszruty i w czasie przejścia przez front delegatów łącznikowych 16 armia sowiecka porozumiała się bezpośrednio z 4 polską armją. Polska delegacja nie sprzeciwia się tej propozycji.

Następnie tow. Pietin zadaje pytanie polskiej delegacji: jaką może dać gwarancję polska delegacja delegatom od 14 armji i 60 dyw., jadącym do 6 armji polskiej i do 12 polskiej dyw. w związku ze zgłoszonym oświadczeniem polskiej delegacji w sprawie wyłączenia wojsk Petlury z pod polskiego dowództwa. Polska Delegacja odpowiada, iż daje ona pełną gwarancję delegatom sowieckim z chwilą przejścia przez nich linii rozejmu. Jeżeli jednak rosyjska delegacja znajduje określoną poprzednio marszrutę (Winnica-Lityn-Letyczów-Płoskirów) za niewygodną dla siebie, to polska delegacja zgadza się na wyznaczenie innej marszruty.

po dyskusji zostaje przyjęta następująca linja dla przejścia neutralnego pasa dla delegatów i oficerów łącznikowych 14 armji i 60 dyw. Winnica-Zurawno-Chmielnik.

Delegacja przystępuje do rozpatrzenia linii rozejmu na spornych odcinkach na południe od Olewska.

Po stręszczeniu przez członka ros. delegacji tow. Pietina przebiegu dyskusji w sprawie odcinka Kaczyczyn-Głumcza i powołaniu się na oświadczenie przewodniczącego ros. delegacji tow. Arakowa o decyzji ros. delegacji pozostać przy swem poprzednim zdaniu, polska delegacja zgadza się na kompromisowe załatwienie sprawy, a mianowicie: linja polskiego frontu do 24 godz. 18.X biegnie przez Łopatycze-wadkuż zach. brzegu rz. Ubort, Zubkowiecze-JanczaRudnia-Medwiediewo-Prosieki-i dalej stosownie do zatwierdzonej linii. Linja, na którą muszą cofnąć się sowieckie wojska biegnie przez Radowel-Perekrestje-Gorbowo-Kulaszki i dalej.

Następnie zatwierdza się bez sporu następującą linję cofnięcia się sowieckich wojsk o 15 km. od linii polskiego frontu do godz. 24 dn. 18.X: Uzda-Zabokotie-Nowosiółki-Oziercy-Woronieche-Szczytkowicze-Podarysje-Nowosiółki-Dobrynka-Kletno-

rz. Grosa-Lubań-Otradów-Gorodiatyczi-Howla-Zapolje-Kuznicze-Smietani-
cze-Sr. Rudnia-Petrykowo-Bielany-Jezioro Lunow-Młynok-Iwanowa Sło-
boda-Sołogubow-Mikaszewicze-Rudnia Chowańka-Zamysłowicze-Rudnia
Radowska-Radowal-Perekrestje-Gorbowo-Kuleszy-Cwilewka-Andrzeje-
wicze-Niesiołki-Warwarówka-Ułaszyńka-Dołbiszczce-Stawok-Grabowiec-
Riwna-Romanów-Racy-Mani-Wojtowce-Małoczeki-Salnica-Worobiówka-
Ryszczynę-Krywoszajnce-Zurawna-Ossolinka-Kułyga-

Rozpoczęcie się cofania wojsk sowieckich naznaczono
na dzień 28.X o świcie.

W sprawie południowego odcinka przy określeniu 15 km.
pasa neutralnego przewodniczący polskiej delegacji płk. Bołdeskuł
zadał ros.ukr.delegacji następujące pytania: czy zgadza się ros.ukr.
delegacja z tą linią rozejmu na południowym odcinku, która była og-
łoszona na porannym posiedzeniu.

W odpowiedzi na to pytanie ros.delegacja oświadczy-
ła: wobec tego, że stosownie do § II art.13 umowy o rozejmie sowieckie
wojska winny cofnąć się o 15 km. na wschód od ustalonej linii pol-
skiego frontu, to ros.ukr.delegacja prosi polską delegację o wska-
zania, którą z trzech wskazanych linii polskiego frontu na połud-
niowym odcinku dowództwo wojsk polskich uważa za linię, na której
polskie wojska znajdowały się o godz. 24 dn. 18.X.

W odpowiedzi płk. Bołdeskuł oświadczył, że takową linią
jest linja wskazana na dzisiejszym posiedzeniu.

Następnie ros.ukr.delegacja oświadczyła, co następuje:

Ros.Ukr.Delegacja zgadza się z tą linią, lecz ponie-
waż wskazana linja polskiego frontu mija się z rzeczywistością, to
ros.ukr.delegacja znalazła się wobec rzeczywistej niemożliwości okreś-
lenia na południowym odcinku frontu 15 km. neutralnego pasa i dla-
tego też sprawę takowej ros.ukr.delegacja zakańcza na linii Lityn-
Letyczów. Sprawę zaś południowego odcinka przenosi się w całości do
rozpatrzenia pokojowej konferencji w Rydze.

Na wniosek ros.ukr.delegacji celem popisania protokołów
naznacza się definitywne posiedzenie o godz. 12-iej dn. 25.X.

Posiedzenie zostaje zamknięte o godz. 24 min. 30.

Ważniejszy protokół sporządzony w 3-ech egzemplarzach w

języku polskim i rosyjskim.

Przewodniczący Polskiej Delegacji

(-) Bolek pułkownik

Członkowie:

(-) Debrowski

pułk.

(-) Włoszkowicz

porucznik.

Przewodniczący Ros. Ukr. Delegacji

(-) Arakow

Członkowie:

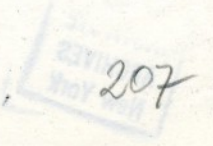
(-) Pietin

(-) Madel

(-) Bondarenko

(-) Murawin

(-) Ostrowski

1 Załącznik do Protokołu Nr.VIII

Do

Przewodniczącego Południowej Polskiej Delegacji

Południowa Delegacja R.S.F.R.R. zaznajomiwszy się z postanowieniem Naczelnego Dowództwa W.P. w sprawie ustalenia linii rozejmu na południowym odcinku, uważa, że pozostawienie petlurowskich oddziałów pomiędzy linią rozmieszczenia polskich oddziałów (linii rozejmu) i linią rozmieszczenia ros.ukr.czerw.armji i pozostawienia im swobody działania, przeczy §1, 2, 3 art. 13 preliminarjów pokojowych oraz poprzednim kategorięcznym deklaracjom przedstawionym polskiej południowej delegacji w sprawie całkowitego podporządkowania dowództwu polskiemu petlurowskich wojsk i in. ochotniczych ros.ukr.formacji (antysowieckich), jako wchodzących w skład polskiej armji, południowa delegacja R.S.F.R.R. zgłasza protest przeciwko takiej decyzji Nacz. Dow. W.P. i przenosi tę sprawę na rozstrzygnięcie pokojowej delegacji w Rydze. Nr. 292/D. 22 października 1920 r. Berdyczów. Przewodniczący Południowej Delegacji

(-) Arałow.

Za zgodność tłumaczenia: Kowalski.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

208

PROTOKÓŁ Nr. IX

Końcowego posiedzenia Specjalnej Południowej Delegacji
Wojakowej R.S.F.R.R. i delegacji Armii Polskiej.

25 października 1920 r. m. Berdyczów.

Posiedzenie otwiera się o godz. 12 min. 10.

Przewodniczy przewodniczący Ros. Ukr. Delegacji tow. Arakow.

Obecni:

Polska Delegacja

Przewodniczący: Bołdeskuł pułkownik

Członkowie: Dąbrowski ppułkownik

Włoskiewicz porucznik

Wielogłowski pporucznik

Ros. Ukr. Delegacja

Przewodniczący: Arakow S. I.

Członkowie: Pietin M. B.

Madel A. I.

Bondarenko A. S.

Ostrowski I. N.

Muretow B. T.

Na wniosek przewodniczącego tow. Arakowa zatwierdza się
protokoły wszystkich posiedzeń, ogłasza się przerwę, podczas której
podpisują się protokoły i mapy z nakreślonymi linjami rozejmu
i cofnięcia się armii sowieckich o 15 km.

Po przerwie następuje wręczenie obu delegacjom protokołów
wszystkich 8 posiedzeń i 1 końcowego z załącznikami. Odbiór pro-
tokołów został potwierdzony pisemnie.

Przewodniczący Ros. Ukr. Delegacji tow. Arakow żegna w imieniu
Powieckiej Delegacji Polską Delegację. Odpowiada mu pożegnaniem
i podziękowaniem przewodniczący polskiej Delegacji płk. Bołdeskuł.
Posiedzenie zostaje zamknięte o godz. 14-aj.

Niniejszy protokół sporządzony w języku polskim i rosyjskim
w dwóch egzemplarzach.

Przewodniczący Delegacji Polskiej Armii

(-) Bołdeskuł

plk.

Członkowie:

(*) Dąbrowski

ppłk.

Przewodniczący Specjalnej Ludniowej Delegacji Wojskowej

R.S.F.R.R.

(-) Arszow

Członkowie:

(-) Pietin

(-) Medel

(-) Bondarenko

(-) Ostrowski

(-) Muratow.

INSTITUTE
ARCHIVES
New York

209

210